

اودون وِله

کتاب کوچک سیاست

سیاست چگونه پدید آمد؟

پیدایش حکوت، دولت، قانون، جمهوری و مالیات

ترجمه‌ی کیان فروزش

نشر اختران

سرشناسه: ولته، اُذن، ۱۹۴۷ - م. Vallet Odon
 عنوان و نام پدیدآور: کتاب کوچک سیاست: سیاست چگونه پدید آمد؟ پیدایش حکومت، دولت
 قانون، جمهوری و مالیات/اُذن ولته: ترجمه‌ی کیان فروزش
 مشخصات نشر: تهران: اختران، ۱۳۸۷.
 مشخصات ظاهری: ۱۵۲ ص. مصور، عکس
 شابک: ISBN 978-964-8897-60-9
 فهرست نویسی: فیبا.
 یادداشت: عنوان به فرانسه: *La politique, d'où ça vient?*
 عنوان دیگر: سیاست چگونه پدید آمد؟ پیدایش حکومت، دولت، قانون و جمهوری
 موضوع: علوم سیاسی.
 شناسه افزوده: فروزش، کیان، ۱۳۲۹ - مترجم.
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۳ ک ۳ و ۶۷ ج ۸
 رده‌بندی دیویی: ۳۲۰
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۸۱۷ - ۸۴ م.

این کتاب ترجمه‌ای است با موافقت مؤلف و ناشر فرانسوی از: *La politique, d'où ça vient?*
 Odon Vallet, Flammarion, France, Paris, 2000 / Gaëtan de Séguin
 تصویرگر:

نشر اختران

کتاب کوچک سیاست

سیاست چگونه پدید آمد؟ پیدایش حکومت،

دولت، قانون، جمهوری و مالیات

اُذن ولته

ترجمه‌ی کیان فروزش

طرح جلد: ابراهیم حقیقی

لیتوگرافی: پارسیان

چاپ اول: ۱۳۸۷

شماره‌ی نشر ۱۷۱

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ: فرشیوه - صحافی چاوش

تلفکس انتشارات: ۶۶۴۱۰۳۲۵ - تلفن فروشگاه: ۶۶۴۱۱۴۲۹ - ۶۶۹۵۳۰۷۱

آدرس پستی: ایران - تهران - صنفوق پستی ۷۶۵ - ۱۳۱۴۵

Email: info@akhtaranbook.com

http://www.akhtaranbook.com

ISBN: 978-964-8897-60-9

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۹۷-۶۰-۹

کلیه حقوق برای نشر اختران محفوظ است

قیمت: ۲۱۰۰ تومان

اُدُن وُلّه متولد ۱۹۴۷، فارغ التحصیل مدرسه‌ی ملی امور اداری (ENA) و انستیتوی پژوهش‌های سیاسی پاریس، دارای دکترای حقوق است و در دانشگاه‌های پاریس یک و پاریس هفت تدریس می‌کند. آثاری که تاکنون منتشر کرده است عبارتند از:

«حکومت و سیاست»، «نظام اداری و قدرت»، «اصول سیاست»، «مذاهب بزرگ امروز»، «پروتستان‌تسم به کجا می‌رود؟»، «دانش و قدرت»، «تقدس قدرت»، «واژه‌نامه‌ی جنگ‌های مذهبی»، «میراث مذاهب نخستین»، «عیسی و بودا: سرنوشت‌های همانند مسیحیت و بودیسم»، «زنان و مذاهب: الهگان یا خادمان خدا؟»، «واژه‌نامه‌ی اندیشه‌های نادرست درباره‌ی مذهب»، «شرم‌آور و مقدس»، «پرونده‌ی اسکار وایلد».

گنتان دو سگن، تصویرگر کتاب، فارغ التحصیل مدرسه‌ی عالی هنرهای گرافیک پاریس و ساکن مونپلیه است.

فهرست

پیش‌گفتار	۹
مقدمه	۱۳
۱. دفاع از شهروندان	۱۵
۲. تسلط بر طبیعت	۳۹
۳. جمع‌آوری مالیات	۵۹
۴. حکومت قانون	۷۵
۵. رأی دادن به قوانین	۹۱
۶. نظام اداری کشور	۱۰۷
۷. از بین رفتن مرزها	۱۲۷
نتیجه	۱۴۳
نمایه	۱۴۵

پیش گفتار

به پرسشی که «اُذن ولّه» مطرح می‌کند، تنها پاسخ مطمئنی که می‌توان داد این است: سیاست از زمانی بسیار دور وجود داشته، چندان دور که منی‌توان گفت پیش از تاریخ. ولی سیاست نه تنها از زمانی دور، بلکه از مکان‌های دور هم می‌آید. او بسیار به درستی یادآوری می‌کند که از جمهوری‌هایی در هند خبر یافته‌ایم که پیش از جمهوری روم وجود داشته‌اند، یا اکنون می‌دانیم مدیریت اقدامات اجتماعی که در شهرهای چین سازمان داده می‌شده است، هزار سال پیش از اقدام فرانسه به چنین کاری بوده است. بدون شک امروز می‌توانیم با دقت، تاریخ تشکیل نخستین سازمان‌های دولتی و نخستین شکل‌های توزیع قدرت در جوامع انسانی را بشناسیم.

نسل ما، سی سال پیش از این در سال‌های ۱۹۷۰ حق داشت بگوید که سیاست همه‌جا هست؛ هر جا که مردم می‌خواهند با هم زندگی کنند، سیاست حضور دارد؛ هر جا که هر شکلی از زندگی جمعی سازمان داده می‌شود، سیاست هم هست. و بدون شک، همین، یکی از دلایل اصلی این است که سیاست هنوز شور و هیجان بسیاری به پا می‌کند؛ نیرویی که گاهی مخرب و منفی و گاهی سازنده و مثبت است.

من شیوه‌ای را که «اُذن ولّه» برای روایت سرگذشت سیاست در پیش گرفته است می‌پسندم و نگاه زیرکانه‌ی او به دنیا را دوست دارم. او همین نگاه هوشیارانه و کنجکاوانه را در کار برجسته‌اش با عنوان «شرم‌آور و مقدس»^۲ نیز به کار برده است و خوشحالم که باز هم حاصل قلم او را

1- Odon Vallet

2- Le honteux et le sacré

می‌خوانم. امروز با اینکه سیاست اغلب هدف تفسیرهای گزنده قرار می‌گیرد، زنده‌تر از همیشه است و هنگامی که سیاست مسئله‌ی همه می‌شود و در گفت و گوهای خانه و خیابان و در حیات مدرسه و دانشگاه ظاهر می‌شود، نشانه‌ی این است که دموکراسی برنده شده است.

داستانی که «اُذن وُله» حکایت می‌کند بسیار جذاب است و من به‌عنوان وزیر آموزش ملی، دل‌مشغولی او را در ساده و دلپذیر کردن تاریخ سیاست برای جوانان و نوآموزان تحسین می‌کنم. او با این کار نشان می‌دهد که نه تنها یک کارشناس شایسته در آموزش و پرورش است، بلکه یک راوی شیرین‌سخن نیز هست. سیاستمداران همیشه در بهترین مقام برای حرف زدن درباره‌ی عملکرد خود قرار ندارند و بی‌شک، این کار جدی‌تر از آن است که به آنان واگذار شود. ما به راویانی مانند «اُذن وُله» نیاز داریم تا با استفاده از منابع و سرچشمه‌ها، این تاریخ خشک را به داستانی شیرین و خواندنی تبدیل کنند. این عبارت ساده را نباید از چشم دور کرد، چنان ساده که گاهی برخی آن را فراموش می‌کنند: سیاست امر همه‌ی ما است، ما که گردش دنیا را بدون خود تحمل نمی‌کنیم، ما که سیاست، هرچه باشد، با آن غریبه نیستیم و جمع‌بندی من این امر بدیهی است، چندان بدیهی که گاهی از آن غفلت می‌شود: سیاست یعنی اراده، عدالت و آموزش.

ژکی لانگ^۱

وزیر آموزش ملی و فرهنگ فرانسه

سیاست چگونه پدید آمد؟

این تابلو، جمهوری سوم فرانسه و نمادهایی از جنبه‌های گوناگون زندگی مردم را در پایان قرن نوزدهم نشان می‌دهد. شیر، نشانه‌ی دفاع از شهروندان است (فصل نخست کتاب)، کشاورزان می‌کوشند بر طبیعت مسلط شوند (فصل دوم) و قسمتی از محصول خود، خوشه‌های گندم را به عنوان مالیات می‌دهند (فصل سوم). حکومت قانون (فصل چهارم) و رأی دادن به قوانین (فصل پنجم) در کاخ ملی، در پس‌زمینه‌ی تابلو دیده می‌شود. نظام اداری کشور (فصل ششم) به همه مربوط است، از کارگر تا بورژوا که دست یکدیگر را می‌فشارند. کمره‌ی زمین هم نشانه‌ی از بین رفتن مرزها است (فصل هفتم).

مقدمه

واژه‌ی سیاست شهرت بدی دارد: یاد قول‌های وفا نکرده، فساد، زد و خورد و مشاجره‌هایی که بسیار دور از منافع همگان است می‌افتیم. «مولیر»^۱ می‌گفت: «سیاست، معادل دورویی است، دروغ‌گویی به عنوان شغل، بسیار خوب زندگی کردن و خلافتش را نشان دادن». مولیر «سیاستمدار» را در شخصیت «تارتوف»^۲ نشان می‌دهد: آدم زبان‌بازی که جاه‌طلبی‌هایش را پنهان می‌کند تا به اهدافش برسد.

۱ - Jean-Baptiste Poquelin (۱۶۲۲ تا ۱۶۷۳) ملقب به مولیر (Molière).

۲ - Tartuffe نمایشنامه‌ای از مولیر.

با این حال، امروز سیاست با این همه انتخابات و مباحث تلویزیونی و این همه انتقاد و طنز، زنده‌تر از پیش است. اما هیچ به تاریخچه‌ی سیاست فکر کرده‌اید؟ اینکه قوانین چگونه پیدا شدند؟ انتخابات از کی به وجود آمد؟ مرزها و کشورها، مالیات، نخستین مجلس‌ها و وزارتخانه‌ها چگونه پیدا شدند؟ و به خصوص، منشأ دولت که سیاست اتخاذ شده از سوی انتخاب‌کنندگان را اجرا می‌کند، چیست؟ آیا دیگر «دولت ملی» در اقتصاد جهانی و شبکه‌های متعدد که با تکنولوژی ارتباطات زیر و رو شده‌اند، آینده‌ای دارد؟ برای شناختن و بهتر فهمیدن خبرها و رویدادها، بیایید در زمان و مکان سفری بکنیم و پرسش‌هایی را که جوانان این سیاره دارند مطرح کنیم؛ جوانانی که هر کدام، فرزندان یک کشور هم هستند.

این سفر، ناگزیر ما را به زمان‌های بسیار دور خواهد برد، به سوی نهادهایی باستانی، بسیار دورتر از منابع و مراجعی که به آنها عادت داریم و حافظه‌ی جمعی ما به یاد دارد. پیشرفت‌های باستان‌شناسی و تحقیقات جدیدی که درباره‌ی تمدن‌های کهن انجام شده، افق‌های دید ما را وسعت داده‌اند: جمهوری‌هایی در هند بوده‌اند، پیش از جمهوری روم؛ رقابت‌ها و همکاری‌هایی عمومی برای امور شهری در چین صورت می‌گرفت، هزار سال پیش از چنین کارهایی در فرانسه؛ قوانینی در بین‌النهرین وجود داشته، دوهزار سال پیش از آنکه چنین قوانینی در روم به وجود بیاید. ملت‌ها هم، مانند درختان جنگل که ریشه‌هایشان در زیر خاک درهم پیچیده و شاخه‌هایشان روی زمین درهم رفته است، هریک تاریخی جداگانه دارند و دارای طبیعت پیچیده‌ای هستند. بیایید تاریخ این ملت‌ها را بکاویم.